

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně Mgr. Sylvie Šiškeové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **D. K.**, zastoupen Mgr. Michaelou Kasper Beňovou, advokátkou se sídlem Masarykova 50, Lysá nad Labem, proti žalovaným: **1) Vězeňská služba ČR, Věznice Heřmanice**, se sídlem Orlovská 35, Ostrava, **2) Vězeňská služba ČR, Věznice Vinařice**, se sídlem Hlavní 245, Vinařice, o žalobě proti rozhodnutím žalované 1) ze dne 3. 9. 2020, č. j. VS-79176/ČJ-2020-803532-KT, ze dne 7. 9. 2020, č. j. VS-116776-2/ČJ-2020-803532-KT, a proti rozhodnutím žalované 2) ze dne 18. 11. 2020, č. j. VS-205908-3/ČJ-2020-800532-28, ze dne 3. 12. 2020, č. j. VS-220716-6/ČJ-2020-800532, ze dne 18. 2. 2021, č. j. VS-147515-2/ČJ-2020-803532-28 a ze dne 1. 3. 2021, č. j. VS-31392-7/ČJ-2021-800532, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 18. 8. 2021, č. j. 55 A 16/2021 - 127,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce nemá **p rá v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nep ř iz n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovené zástupkyni Mgr. Michaela Kasper Beňové, advokátce, **se p ř iz n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 4.114 Kč, která jí bude proplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce dne 18. 2. 2021 odeslal Krajskému soudu v Praze žalobu označenou jako „*žádost o přezkum kázeňských trestů udělených VS - Vinařice*“. Uvedl pouze, že žádá o soudní přezkum kázeňských trestů uložených Vězeňskou službou ČR, věznice Vinařice, a že mu vězeňská služba ve čtyřech případech nevydala sběrný arch kázeňského řízení. Soudu mimo jiné uvedl, že se marně pokouší získat kopie kázeňských spisů a že mu napadená kázeňská rozhodnutí ani žádné jiné související dokumenty týkající se kázeňských přestupků dosud nebyly vydány.

[2] Krajský soud v Praze prvním výrokem usnesení postoupil žalobu v rozsahu mířícím proti rozhodnutím žalované 1) ze dne 3. 9. 2020, č. j. VS-79176/ČJ-2020-803532-KT, a ze dne 7. 9. 2020, č. j. VS-116776-2/ČJ-2020-803532-KT, z důvodu své místní nepřislušnosti Krajskému soudu v Ostravě – jako místně příslušnému soudu.

[3] Druhým výrokem napadeného usnesení krajský soud žalobu proti rozhodnutí ze dne 18. 2. 2021 odmítl a postoupil ji k vyřízení řediteli žalované 2), neboť nedošlo k vyřízení opravného prostředku (podané stížnosti).

[4] Ve zbytku žalobu odmítl [proti rozhodnutím žalované 2) ze dne 18. 11. 2020, č. j. VS-205908-3/ČJ-2020-800532-28, ze dne 3. 12. 2020, č. j. VS-220716-6/ČJ-2020-800532, a ze dne 1. 3. 2021, č. j. VS-31392-7/ČJ-2021-800532]. V části žaloby proti prvně uvedenému rozhodnutí krajský soud shledal, že posledním dnem pro její podání bylo pondělí 18. 1. 2021. Žalobce však žalobu vypravil soudu až o měsíc později, tedy opožděně. Proti rozhodnutí ze dne 3. 12. 2020 žalobce nepodal stížnost; nevyčerpal tak řádný opravný prostředek a žaloba je v této části nepřijatelná. Část žaloby směřující vůči rozhodnutí ze dne 1. 3. 2021 soud shledal jako předčasnou. Pokud by soud považoval podání ze dne 10. 5. 2021 za samostatnou žalobu proti výše zmíněnému rozhodnutí žalované 2), šlo o žalobu opožděnou, neboť posledním dnem lhůty k jejímu podání bylo pondělí 3. 5. 2021.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal toliko proti výroku III. usnesení krajského soudu kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[6] V ní namítá, že pokud jde o rozhodnutí ze dne 18. 11. 2020, již podáním ze dne 27. 7. 2020 (ve Věznici Heřmanice) oznámil žalované 2), že ve všech kázeňských řízeních bude zastupován advokátem, o jehož určení požádal Českou advokátní komoru. Věznice tak měla doručovat zástupci. Krajský soud proto nesprávně dovodil, že stěžovatel rozhodnutí odmítl podepsat a převzít.

[7] K rozhodnutí žalované 2) ze dne 3. 12. 2020 uvádí, že opravný prostředek podal (do schránky na stížnosti) ještě ten samý den, který nastoupil na oddělení výkonu kázeňských trestů. Stížnost se však ztratila.

pokračování

[8] Pokud jde o rozhodnutí žalované ze dne 1. 3. 2021, je pravdou, že žalobu podal již 18. 2. 2021 (datována byla 16. 2. 2021). Krajský soud proto konstatoval, že v době podání žaloby napadené rozhodnutí žalované ještě neexistovalo. Za žalobu je však nutno považovat jeho podání soudu ze dne 10. 5. 2021. To nemohlo být opožděné, neboť rozhodnutí žalované 2) ze dne 1. 3. 2021 nebylo stěžovateli doručeno. K doručení došlo až na výzvu soudu, do dispozice zástupkyně stěžovatele se rozhodnutí dostalo až dne 27. 4. 2021 (stěžovatel se s ním seznámil až o den později).

[9] Obecně stěžovatel konstatuje, že doručení rozhodnutí až 28. 4. 2021 lze prokázat výpisem jemu doručené pošty do věznice. Tím, že žalované 1) a 2) odmítly stěžovateli vydat dokumentaci vztahující se ke kázeňským trestům, porušily právo na spravedlivý proces, neboť stěžovatel nemohl reálně blíže specifikovat věci, u kterých žádal Českou advokátní komoru o určení advokáta. Krajský soud porušil princip spravedlivého procesu i tím, že ve věci nenařídil jednání.

[10] Závěrem stěžovatel namítl podjatost JUDr. Šimůnkové (soudkyně zpravodajky v řízení před krajským soudem), kterou spatřuje v tom, že mu soudkyně v řízení sp. zn. 43 A 4/2018 neumožnila mít zástupce, nahlížet do spisu a při jednání se radit se svým zástupcem; v projednávané věci mu soudkyně upřela právo vyjádřit se k věci při jednání, neb ho nenařídila.

[11] Žalovaná 2) k rozhodnutí ze dne 18. 11. 2020 zejména uvedla, že stěžovatel jej odmítl převzít, což svými podpisy stvrdili dva svědci (vychovatelé Ch. aj.). Žalovanou 2) stěžovatel o konkrétním zastoupení neinformoval, přičemž se rozhodnutí o kázeňském trestu z výchovných důvodů doručuje jak odsouzenému, tak i jeho zástupci.

[12] K části kasační stížnosti týkající se rozhodnutí ze dne 3. 12. 2020 potvrdila, že stížnost nebyla podána, což vyplývá ze záznamu ze dne 8. 12. 2020.

[13] Jde-li o kasační stížnost vůči rozhodnutí žalované 2) ze dne 1. 3. 2021, ztotožnila se žalovaná 2) se závěry krajského soudu.

[14] Závěrem uvádí, že stěžovatel měl možnost podat stížnost proti rozhodnutí i na oddělení výkonu kázeňských trestů, a to i ústně do protokolu. Žalované 2) není zřejmé, jak stěžovateli měla či mohla bránit (či ho omezovat) v uplatňování jeho práv.

[15] Žalovaná 1) se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[16] Nejvyšší správní soud posoudil splnění zákonných podmínek řízení o kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Pro přehlednost připomíná, že kasační stížnost se týká toliko výroku usnesení krajského soudu o rozhodnutích žalované 2) ze dne 18. 11. 2020, ze dne 3. 12. 2020 a ze dne 1. 3. 2021. Přezkumem v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. v mezích rozsahu a uplatněných důvodů dospěl soud k závěru, že kasační stížnost **není** důvodná.

[17] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda byl krajský soud povinen nařídít jednání s ohledem na možnost rozhodnout věc bez jednání při splnění podmínek § 51

s. ř. s. Podle tohoto ustanovení může soud rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se přitom za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevýjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen. Výjimkou je také případ, ve kterém soud nerozhoduje ve věci samé (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2005, č. j. 2 Afs 86/2005 - 55, ze dne 21. 12. 2017, č. j. 1 Afs 271/2016 - 44, ze dne 15. 6. 2018, č. j. 5 Afs 7/2018 - 39 nebo ze dne 4. 12. 2020, č. j. 5 As 39/2020 - 22) a navíc neprovádí dokazování. Právě souzená věc spadá přitom pod posledně uvedenou výjimku.

[18] Krajský soud vyšel ze správního spisu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 - 117, č. 2383/2011 Sb. NSS), přičemž žalobu v kasační stížnosti napadeném rozsahu (výrok III.) odmítl, tedy o ní meritorně nerozhodoval. Soud neprováděl dokazování, neboť data podání žalob a vydání rozhodnutí žalované 2) zpochybňována nebyla; stran rozhodných skutečností souvisejících s doručováním rozhodnutí žalované 2) soud vyšel rovněž výlučně z obsahu správního spisu. Krajský soud přitom účastníkům řízení ani nezaslal poučení o možnosti (ne)nařízení jednání. Jeho rozhodnutí bez nařízení jednání tak nelze označit jako překvapivé. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že obdobnou námitku stěžovatel uplatnil v řízení, které skončilo rozsudkem NSS ze dne 1. 2. 2022, č. j. 7 As 320/2021 - 58, a to se stejným závěrem, který nyní činí (srov. odst. 26 citovaného rozsudku). Námitka stěžovatele je proto nedůvodná.

[19] Stěžovatel sice tvrdí, že žalovanou 1) vyrozuměl o tom, že bude ve všech kázeňských řízeních zastoupen advokátem, rozhodnutí ze dne 18. 11. 2020 však vydala žalovaná 2), přičemž stěžovatel neprokázal (a ani ze správního spisu neplyne), že by žalovanou 2) (či alespoň jednu z nich) vyrozuměl o konkrétní osobě svého zástupce, přestože byl o tom Českou advokátní komorou opakovaně poučen, pouze v takovém případě totiž žalovaná 2) mohla s tímto zástupcem fakticky komunikovat.

[20] Taktéž tvrzení stěžovatele o tom, že ač stížnost proti rozhodnutí ze dne 3. 12. 2020 podal, nebyla žalovanou zaevidována, resp. se ztratila, stěžovatel ničím neprokázal. V kasační stížnosti ani nepřiblížil obsah této stížnosti (v řízení před krajským soudem se o ní vůbec nezmínil) a nenavrl výslechy svědků (např. osoby dohlízející na výkon kázeňského trestu apod.) či jiné důkazní prostředky, které by jeho tvrzení (o podání stížnosti) mohly prokázat.

[21] Pokud jde o rozhodnutí o kázeňském přestupku ze dne 24. 2. 2021 (jednalo se o skutek ze dne 11. 2. 2021 spočívající v nenasazení roušky na ústa a na nos), ze správního spisu vyplývá, že stěžovateli bylo oznámeno vyhlášením v jeho přítomnosti. Odmítl je převzít a podepsat. Nicméně týž den proti němu podal vlastnoručně sepsanou stížnost, v níž polemizoval s výrokem i odůvodněním rozhodnutí tak, že je zřejmé, že s rozhodnutím se seznámil. O stížnosti rozhodla žalovaná 2) dne 1. 3. 2021. Rozhodnutí bylo stěžovateli oznámeno ještě téhož dne, což stvrdil svým podpisem, byť je opět odmítl převzít. Tímto mu ovšem bylo rozhodnutí doručeno v souladu s § 76 odst. 3 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody ve spojení s § 58 odst. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, a § 6 odst. 2 písm. d), § 32 odst. 2 a § 36 odst. 2 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 23/2020 o kázeňském řízení u obviněných, odsouzených a chovanců.

pokračování

[22] Zástupkyni stěžovatele (o jejíž ustanovení bylo žádáno před uložením kázeňského trestu potvrzeného rozhodnutím ze dne 1. 3. 2021 a ustanovena byla krajským soudem dne 30. 3. 2021) bylo toto rozhodnutí doručeno dne 27. 4. 2021. Posledním dnem lhůty pro podání správní žaloby, jak správně uvádí krajský soud, bylo pondělí 3. 5. 2021 (nejbližší pracovní den po dni, který byl posledním dnem lhůty a připadl na svátek a neděli – 1. 5. a 2. 5.).

[23] Stěžovatel (prostřednictvím zástupkyně) v kasační stížnosti tvrdí, že za žalobu v této věci je nutné považovat podání ze dne 10. 5. 2021, tedy po uplynutí lhůty k jejímu podání. Tvrzení stěžovatele o tom, že se s rozhodnutím ze dne 1. 3. 2021 seznámil až 28. 4. 2021, nenachází oporu ve spise a je mylné. Zástupkyně stěžovatele nadto byla informována o tom, že stěžovatel podepsal seznámení se s rozhodnutím osobně právě již dne 1. 3. 2021 a jako právní profesionál si musela být vědoma i nejzazšího okamžiku pro podání správní žaloby.

[24] Podal-li stěžovatel původně žalobu dne 19. 2. 2021 (držiteli poštovní licence 18. 2. 2021), šlo o zcela obecný text, z něhož nebylo zřejmé, jaká rozhodnutí napadá a co jim vytýká. Ve vztahu k rozhodnutí žalované 2) ze dne 1. 3. 2021, jehož zrušení se domáhá, je jasné, že šlo o žalobu předčasnou, dokonce podanou ještě před datem rozhodnutí o kázeňském přestupku v I. stupni (24. 2. 2021). Lhůta pro podání žaloby se v této věci odvíjela od data, kdy o stížnosti stěžovatele proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu rozhodla žalovaná 2), tedy od 1. 3. 2021.

[25] Na okraj soud poznamenává, že zástupkyně mohla být s ohledem na datum podání žaloby a žádosti o ustanovení zástupce ustanovena toliko k řízením, která již započala (soud přesto ve prospěch stěžovatele s ustanovenou zástupkyní jednal i ve vztahu k opožděně podané žalobě ze dne 10. 5. 2021). Ustanovení zástupkyně tudíž ani nemohlo stavět běh lhůty k podání žaloby proti rozhodnutí ze dne 1. 3. 2021 dle § 35 odst. 10 s. ř. s. S ohledem na výše uvedené nedošlo k odepření práva na spravedlivý proces.

[26] Ze správního spisu je navíc patrné, že stěžovatel se do procesní situace, kterou nyní označuje za porušení práva na spravedlivý proces, svým chováním dostal sám. Ve správním řízení místy zejména neoznamoval žalovaným rozhodnutí o určení advokáta, nespolečně pracoval s advokáty určenými mu Českou advokátní komorou, opakovaně odepřel podepsat seznámení se s rozhodnutími žalovaných a rozhodnutí nepřebíral, přičemž později tvrdil, že není schopen označit rozhodnutí žalovaných pro řízení o žádosti o určení advokáta (zástupce). Zastoupení advokátem (jeho určení) v řízení před správními orgány však není nezbytnou náležitostí tohoto řízení. V řízení před správními soudy totiž stěžovatel může vznést jak skutkové, tak i právní otázky dosud neuplatněné v řízení správním (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015 - 71, č. 3577/2017 Sb. NSS).

[27] Stěžovatel v řízení o kázeňských přestupcích ani v soudním řízení správním není žádným nezkušeným a dezorientovaným nováčkem. Opakovaně vystupoval v řízení před správními soudy, včetně Nejvyššího správního soudu, a je tedy obeznámen s náležitostmi správní žaloby a podmínkami pro její včasné podání a projednání (k tomu srov. např. usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 7. 7. 2020, č. j. 43 A 4/2018 - 130, a v něm uvedená rozhodnutí).

[28] Správa věznice dle § 24 odst. 7 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, eviduje toliko vybranou korespondenci zasílanou prostřednictvím držitele poštovní licence, nikoliv rozhodnutí žalované 2). K tomu je možné připomenout rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2020, č. j. 10 As 118/2020 - 51. Ani výpisem z této evidence by tudíž nemohlo dojít ke zpochybnění skutečnosti o seznámení se (doručení) rozhodnutí žalovaného 2) ze dne 1. 3. 2021.

[29] Ačkoli krajský soud nepoučil stěžovatele řádně a včas o možnosti vznést námitku podjatosti, nemohou důvody podjatosti, které stěžovatel vznesl vůči soudkyni JUDr. Věře Šimůnkové, její nestrannost zpochybnit. Dle poslední věty § 8 odst. 1 totiž „[d]ůvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.“ Vznesená námitka podjatosti se přitom zakládá jen a pouze na těchto důvodech (k tomu srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, č. 53/2004 Sb. NSS, či rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 26. 7. 2011, ve věci *Steulet proti Švýcarsku*, č. 31351/06). Podobně se kasační soud vypořádal s námitkou podjatosti vznesenou týž stěžovatelem vůči téže soudkyni naposledy v rozsudku citovaném výše v bodě 18. Pochybení krajského soudu spočívající v absenci procesního poučení stěžovatele o právu vznést námitku podjatosti tedy nemělo vliv na zákonnost jeho nyní přezkoumávaného usnesení.

IV. Závěr a náklady řízení

[30] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a s ohledem na to ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[31] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti; žalované v tomto řízení žádné náklady nevznikly, jejich náhradu jí proto soud nepřiznal.

[32] Stěžovateli byla usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 30. 3. 2021, č. j. 55 A 16/2021 - 16, ustanovena zástupkyně Mgr. Michaela Kasper Beňová, advokátka. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. hradí v takovém případě hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování stát. Ustanovené zástupkyni stěžovatelky přísluší odměna za jeden úkon právní služby (sepis kasační stížnosti) ve výši 3.100 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d), § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5 advokátního tarifu]. Ustanovené zástupkyni dále náleží náhrada hotových výdajů v paušální částce za jeden úkon právní služby ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Ustanovená zástupkyně je plátkyní daně z přidané hodnoty, proto jí rovněž náleží náhrada ve výši 21 % z částky 3.400 Kč, tj. 714 Kč. Celkem tedy činí odměna ustanovené zástupkyně 4.114 Kč a bude jí vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 24. února 2022

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu